

وزارت آموزش و پرورش

اداره گل آموزش و پرورش استان فارس

معاونت آموزش ابتدایی

دفتر مدیریت کلاسی

پایه :

چهارم

اول

پنجم

دوم

ششم

سوم

پنجاه پایه

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان فارس

دفتر مدیریت کلاس

شهرستان / منطقه / ناحیه:

نام آموزشگاه:

نام آموزگار / آموزگاران:

پایه / پایه‌های تحصیلی:

کلاس:

سال تحصیلی:

عنوان مجموعه: دفتر مدیریت فرایندهای یاددهی یادگیری دوره تحصیلی ابتدایی

مدیر مسئول: محمد فیاض پور

تهیه کنندگان: عبدالله پروین، کمال مرادپور، فریبا امیرپور، رفعت لبافزاده

ویراستار علمی و ادبی: عابدین صیادی

طراحی روی جلد: رفعت لبافزاده

حروف چینی و صفحه آرایی: ابوالقاسم قاسمی

شورای برنامه ریزی معاونت آموزش دوره تحصیلی ابتدایی

نوبت چاپ: چهارم / شهریورماه ۱۳۹۹

حق چاپ و نشر این اثر برای اداره کل آموزش و پرورش استان فارس محفوظ است.

دفتر نشر و پخش: استان فارس، شیراز، خیابان معدل، اداره کل آموزش و پرورش استان فارس، حوزه معاونت آموزش ابتدایی

تلفن: ۰۷۱۳۲۳۳۵۷۴۷

دورنگار: ۰۷۱۳۲۳۳۵۸۳۱

نشانی سایت: <http://mae.farssch.ir/portal/home.php>

رایانامه: ebtedaei.fars@gmail.com

باسمه تعالی

حقیقت‌نگار وجود و عدم

به نام خداوندگار لوح و قلم

همکار گرامی، سلام

اصلاح نظام سنجش و ارزشیابی در حوزه آموزش ابتدایی، سال‌های اخیر موجب تغییرات گسترده‌ای در نظام ارزشیابی شده است. از آنجاکه ارزشیابی کیفی – توصیفی، به‌عنوان یکی از عناصر اساسی و تأثیرگذار در جمع‌آوری داده‌ها و فرایند تبدیل آن به اطلاعات در مسیر یاددهی – یادگیری است؛ لزوم بهره‌گیری از ابزارهای مختلف و متنوع، همچنین اهمیت ثبت اطلاعات جمع‌آوری‌شده از آن‌ها، دغدغه کارشناسان و مبتکران طرح ارزشیابی توصیفی بوده است. این دفتر به‌منظور تسهیل کار آموزگاران در ثبت و نگهداری اطلاعات آموزشی و تربیتی آماده شده است. امیدواریم همکاران محترم ضمن استفاده از اطلاعات حاصل از «پوشه کار» به‌عنوان یکی از ابزارهای ارزشیابی، از این مجموعه نیز به‌عنوان ابزاری مناسب جهت دسترسی بهتر، استفاده کرده و با بازخورد آن به دانش‌آموز، در فرایند یادگیری به وی کمک کنند تا درنهایت ارزیابی دقیق‌تری از فعالیت‌های دانش‌آموزان صورت پذیرد و معلم نیز بتواند تصمیمات مناسب‌تری برای آن‌ها بگیرد. قطعاً ارائه نقدهای دلسوزانه شما، برای انعکاس به وزارت متبوع در رفع ایرادهای احتمالی، به ما در ارائه مجموعه‌ای کامل‌تر کمک خواهد کرد.

با سپاس

محمد فیاض پور

معاون آموزش ابتدایی

به نام خداوند جان و خرد

برای اینکه بتوانیم رشد علمی کشور را
به معنای واقعی کلمه تأمین کنیم از
دبستان باید شروع کنیم.
«مقام معظم رهبری»

معلم فرهیخته!

با سلام

ما در جهانی زندگی می‌کنیم که انسان‌هایی با رویکردها، اخلاق و منش متفاوت وجود دارند. در زمان‌هایی نه‌چندان دور دغدغه برنامه‌ریزان آموزشی، دسترسی همگان به آموزشی برابر بود؛ ولی امروزه نگاه همان برنامه‌ریزان، دسترسی به موضوعات اساسی‌تر از جمله کیفیت خدمات آموزشی است. از عوامل مهم و تأثیرگذار در حصول این هدف، نوع ارزشیابی از آموخته‌های فراگیران است که اخیراً رویکرد آموزش و پرورش کشور به سمت وسوی ارزشیابی کیفی-توصیفی است. در این راستا ضامن موفقیت اجرای این برنامه، آگاه‌سازی دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت از این نوع نگرش است.

از آنجاکه در فرایند ارزشیابی تحصیلی- تربیتی نوین (کیفی - توصیفی)، داده‌ها و اطلاعات مناسب به کمک ابزارهای مختلف جمع‌آوری می‌شود، باید این اطلاعات ثبت و برای بهره‌برداری در تصمیم‌گیری‌ها (ارائه‌ی بازخورد، تعیین فعالیت‌های یادگیری تکمیلی، پیش‌بینی فعالیت‌های جبرانی و مداخله‌ای، ارتقای دانش‌آموز به پایه‌ی بالاتر، افزایش زمان آموزش و تحصیل و...) حفظ و نگهداری شود.

واضح است ارزشیابی، فقط بر عهده‌ی معلم نیست، بلکه دانش‌آموز نیز باید مشارکت داشته باشد و میزان درک و فهم خود از یادگیری را بیان کند. معلم نیز بایستی بتواند با جمع‌آوری اطلاعات پیشرفت تحصیلی به کمک ابزارهای مناسب و متناسب، بازخوردی صحیح ارائه دهد. اساس قضاوت معلم درباره‌ی هر دانش‌آموز، شواهد و مستندات «پوشه کار» است؛ لیکن معلم می‌تواند در مواقع تشخیص، برای ثبت رفتاری که ممکن است یکی از شواهد مؤثر در کیفیت قضاوت باشد، از این دفتر (مدیریت کلاس) در چارچوب فرم‌های موجود استفاده کند.

در این دفتر که برای سال جدید تحصیلی تهیه شده، تغییرات لازم بر اساس نظرسنجی دبیرخانه‌ی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (کیفی - توصیفی) و همکاری شورای راهبری کشوری ارزشیابی کیفی - توصیفی اعمال شده است. امیدواریم که مجموعه‌ی حاضر به همراه دیگر ابزارهای لازم، بتواند در تکمیل و ارائه‌ی گزارش‌های کامل‌تر و دقیق‌تر از دانش‌آموزان، یاریگر شما باشد.

دفتر آموزش دبستان

دبیرخانه ارزشیابی کیفی - توصیفی

در نظام تعلیم و تربیت شایستگی محور، ارزشیابی فرایندمحور به معنای جمع آوری و تحلیل نظام دار شواهد، درباره‌ی نحوه‌ی دستیابی یادگیرنده به هر یک از مراحل شایستگی است. در این نظام، معلم با تکیه بر مهارت‌های انگیزشی، شناختی، فراشناختی و نتایج تحلیل نظام دار شواهد، بازخورد توصیفی مناسبی را جهت اصلاح، هدایت یا ارتقای سطح عملکرد هر یک از دانش آموزان ارائه می‌کند؛ همچنین معلم با تکیه بر نتایج تحلیل تراکمی شواهد موجود در پوشه کار، برای هر یک از مواد درسی دانش آموز، توصیفی عملکردی (بازخورد پایانی) ارائه و درباره‌ی ارتقا یافتن یا نیافتن دانش آموز به پایه‌های بالاتر، نظر خود را بیان می‌کند.

تعریف ارزشیابی فرایندمحور

راهنمای تکمیل دفتر مدیریت کلاس

از شما همکار محترم انتظار داریم ضمن مطالعه‌ی سخن دفتر آموزش دبستانی، طبق راهنمای موجود، در تکمیل هریک از جدول‌ها، اقدامی بایسته انجام دهید.

◆ جدول ۱: اسامی دانش‌آموزان کلاس (تک پایه)

این جدول بر اساس اطلاعات استخراج‌شده از دفتر آمار و فرم‌های محرمانه مربیان بهداشت و ورزش برای کلاس‌های تک پایه تکمیل می‌شود.

◆ جدول ۱-۱: اسامی دانش‌آموزان کلاس (چند پایه)

این جدول بر اساس اطلاعات استخراج‌شده از دفتر آمار برای کلاس‌های چند پایه تکمیل می‌شود.

◆ جدول ۲: مواد درسی و ساعات کار هفتگی دوره‌ی ابتدایی

این جدول به استناد مصوبه‌ی هشتصد و سی و چهارمین جلسه‌ی شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۸۹/۱۲/۵، با موضوع «ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی» به شرح زیر است:

* برنامه‌ی هفتگی مدارس ابتدایی، به میزان حداقل ۹۲۵ جلسه در طول سال تحصیلی با رعایت جدول مواد درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش تنظیم و اجرا شود؛

* برنامه‌ی آموزشی و تربیتی هفتگی مدرسه، در قالب ۲۵ جلسه‌ی آموزشی برای همه‌ی پایه‌های تحصیلی، منحصراً در ۵ روز اول هفته سازماندهی و اجرا شود؛

* زمان هر جلسه برای پایه‌های اول و دوم ۴۵ دقیقه و برای پایه‌های سوم، چهارم، پنجم، ششم ۵۰ دقیقه تعیین شود؛

* بعد از هر جلسه‌ی آموزشی، برای پایه‌های اول و دوم ۱۵ دقیقه و برای پایه‌های سوم، چهارم، پنجم و ششم، ۱۰ دقیقه استراحت در نظر گرفته شود؛

* تلفیق دو جلسه‌ی آموزش و حذف زمان استراحت بین آن‌ها مجاز نیست؛

* مدارس ابتدایی می‌توانند برای طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و تربیتی: از قبیل فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه (اردوها، بازدیدها، فعالیت‌های ورزشی و...)، شرکت معلمان در گروه‌های آموزشی و آموزش‌های ضمن خدمت، ارتباط با خانواده‌ها، برگزاری دوره‌های آموزشی برای خانواده‌ها و نظایر آن، روزهای پنجشنبه دایر باشند.

◆ جدول ۳: برنامه درسی هفتگی

معلم کلاس با هماهنگی مدیریت دبستان، در همان ابتدای سال تحصیلی برنامه‌ی درسی هفتگی را با توجه به پایه‌ی تحصیلی و زمان‌بندی ساعات تدریس هر درس، برای طول هفته آماده می‌کند.

◆ جدول ۱-۳: برنامه‌ی درسی هفتگی (ویژه چندپایه)

معلم برنامه‌ی درسی هفتگی را در ابتدای سال تحصیلی، با توجه به پایه‌ی تحصیلی و زمان‌بندی ساعت تدریس هر درس، برای طول هفته می‌نویسد.

◆ جدول ۴: بودجه‌بندی تدریس دروس

معلم این جدول را برای هر پایه تحصیلی، با در نظر گرفتن وضعیت دانش‌آموزان کلاس و به تفکیک دروس و اهداف آن، برای کل سال تحصیلی به صورت هفتگی یا ماهانه تهیه و تنظیم می‌کند.

◆ جدول ۵: یادداشتهای معلم

در این جدول معلم می‌تواند به ثبت مواردی بپردازد که قضاوت صحیح و واقعی او از عملکرد تحصیلی - تربیتی دانش‌آموز در محیط یادگیری را با هر شکل و شیوه و قاعده‌ای، با فهمی واحد القا می‌کند، به‌ویژه ثبت مصادیقی از شایستگی‌های عمومی (همچون شایستگی‌های فردی: رعایت بهداشت و ایمنی؛ رعایت آموخته‌های اخلاقی / شایستگی‌های فرهنگی - اجتماعی: مسئولیت‌پذیری؛ مشارکت در کار گروهی، احترام به ارزش‌های ملی و مذهبی / شایستگی‌های یادگیری: توجه به مطالعه و کتاب‌خوانی؛ تلاش برای یادگیری بیشتر در مکان‌ها و زمان‌های مختلف) که محتوای واحد معینی ندارد و ممکن است قضاوت پایانی با خطاهایی همراه باشد.

از آنجاکه عنوان جدول، «یادداشتهای معلم» است و جنبه‌ی عمومی برای همه‌ی دانش‌آموزان ندارد؛ معلم در خصوص نحوه‌ی تکمیل تعداد گویه‌ها (یادداشت‌ها) مختار است. همکاران علاقه‌مند جهت آگاهی نوشتاری گویه‌ها می‌توانند به کتاب ارزشیابی کیفی توصیفی نوشته دکتر حسنی مراجعه نمایند؛ به‌عنوان نمونه:

کد ^۱	یادداشتهای معلم (پایه اول)
۱۳	اگرچه به رعایت بهداشت فردی خود بسیار توجه می‌کند؛ هنوز در هر نوبت زنگ تفریح لباس خود را خاک‌آلوده و خیس و... می‌کند. «۸/۴» با تشویق بسیار و مراقبت هدفمند، به رعایت بهداشت فردی خود دقت و توجه می‌کند و دیگر در هر نوبت زنگ تفریح لباس خود را خاک‌آلوده و خیس و... نمی‌کند. «۸/۲۴» مدتی است تکالیف خود را در منزل انجام نمی‌دهد و در کلاس بی‌حوصله است. «۱۰/۱۵» در روان‌خوانی و صحیح‌خوانی آیات و عبارات قرآنی به مراقبت و تمرین نیاز دارد. «۱۱/۳۰» احساس مسئولیت** (این ستاره‌ها یا هر نشانه‌ی دیگری نزد معلم، معنایی مشخص دارد و از مصادیقی تعریف‌شده برخوردار است). در درس املا هنوز تا درست‌نویسی کامل، فاصله دارد؛ لذا به تقویت حافظه‌ی دیداری نیازمند است، پس باید با او تکنیک‌های تقویت حافظه‌ی دیداری کار شود. «۲/۲۵»

۱. کد، همان شماره ردیف جدول ۱ اسامی دانش‌آموزان کلاس است.

کد	یادداشتهای معلم (پایه دوم)
۹	زیبایی و هارمونی رنگ‌های استفاده‌شده در آثار هنری وی تحسین‌برانگیز و چشمگیر است. «۷/۱۲» اخلاق اسلامی، او را نمونه‌ی یک انسان کامل کرده است. «۱۰/۵» می‌تواند مدیر خوبی برای گروه همسال خود باشد و در گروه باید به نظرات دیگر دوستانش نیز احترام بگذارد. «۱۱/۱۷» به درس علوم علاقه‌مند است و آموخته‌های خود را در زندگی به کار می‌برد. «۱/۲۰»

کد	یادداشت‌های معلم (پایه سوم)
۲۵	به کار بردن علائم سجاوندی در نگارش انشا توصیه می‌شود. «۹/۱» در آزمون‌های عملکردی ریاضی نمی‌تواند آموخته‌های خود را به خوبی به کار ببرد. «۱۰/۲۲» در فعالیت‌های ورزشی به دلیل نداشتن آمادگی بدنی فعال نیست. «۱۱/۳» میل و رغبتی به خواندن کتب غیردرسی نشان نمی‌دهد. آشناسازی بیشتر وی با محیط کتابخانه‌ی مدرسه و کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان پیشنهاد می‌شود. «۱۲/۸»

کد	یادداشت‌های معلم (در دوره دوم)
۱۰	مهارت‌های چهارگانه زبان‌آموزی را به خوبی فراگرفته است. خواندن متن با ریتم و آهنگ خاص خواندن نیست؛ لذا در هنگام خواندن باید به علائم نگارشی توجه کند. «۸/۱۴» قدرت تخیل و داستان‌نویسی کمی دارد و نیازمند تقویت حافظه دیداری و ادراکی است. «۸/۳۰» کاربرد اجزاء سخت‌افزاری رایانه را به خوبی می‌شناسد. «۹/۵» روخوانی قرآن را به خوبی و زیبایی منحصر به فرد و خاص خودش قرائت می‌کند. «۹/۲۹» در بحث هندسه به دلیل آگاهی نداشتن از کاربرد و استفاده صحیح از ابزار، کمی دچار مشکل است. «۱۰/۷» علاقه‌مندی وی به آثار تاریخی و میراث فرهنگی ستودنی است. «۱۰/۱۹» پایبند رعایت اصول اجتماعی است و به فرهنگ و هویت ملی احترام می‌گذارد. «۱۱/۲۰» در قبال کارهای محول شده مسئولیت‌پذیری کمی دارد؛ لذا به تقویت مهارت اعتماد به نفس نیازمند است. «۱۱/۲۹» برای یافتن پاسخ فرضیه‌های خود، راه‌ها و شیوه‌های مختلفی را امتحان می‌کند. «۱۲/۱» هنگام ورزش و بازی‌های گروهی به نکات ایمنی کمتر توجه می‌کند. به یادگیری اصول اولیه ایمنی در بازی‌های گروهی نیاز دارد. «۱۲/۱۹» رعایت احکام اسلامی و آموزه‌های دینی در شخصیت و رفتارش مشاهده می‌شود. «۱۲/۲۰»

◆ جدول ۶: ثبت عدم حضور دانش‌آموزان در کلاس

طبق ماده‌ی ۱۷ آیین‌نامه‌ی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره‌ی ابتدایی، در صورتی که دانش‌آموزی غیبت روزانه داشته باشد، معلم (بدون در نظر گرفتن موجه یا غیرموجه بودن) تاریخ غیبت او را در این جدول با مشخص کردن موجه (م) یا غیرموجه (غ/م) درج خواهد کرد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	تاریخ			
۱۳	علی حسینی	۷/۵ م	۷/۸ غ/م	۸/۱۶ م	

◆ جدول ۷: شناسایی دانش آموزانی که دارای اختلال (خواندن، نوشتن، ریاضی، دیکته، رفتاری و...) می باشند.

بعد از مطالعه، مطالبی درباره‌ی آشنایی با دانش آموزان دارای اختلال، این جدول به صورت ذیل کامل می شود. همکار محترم! با توجه به مهم و محرمانه بودن اطلاعات شخصی دانش آموزان، لطفاً در نوشتن نام و نام خانوادگی دانش آموز در جدول ۱۰ خودداری کنید و اسامی با کد رمزگذاری شوند. این کد بر اساس شماره دانش آموز، (در جدول شماره یک) نوشته و در قسمت کد اختلال، نوع آن (خواندن، دیکته نویسی، ریاضی، رفتاری و...) با کد شناسایی حروف الفبا و شماره کد زیرشاخه اختلال به صورت نماد عددی مشخص می شود.

در انتهای جدول توجه همکاران محترم را جهت شناسایی انواع یادگیری به خلاصه‌ای از مطالب جلب می کنیم.

ردیف	کد دانش آموز	کد اختلال	فعالیت‌های انجام شده برای رفع مشکل توسط معلم (مرجع کتاب‌های اختلال یادگیری دکتر تبریزی)	تاریخ ارجاع به مرکز اختلالات در صورت موفق نبودن آموزگار در رفع مشکل
۱	۱۳	الف/۳	با توجه به کتاب دکتر تبریزی بازی توپ و راکت تمرین شد	

ضرورت و اهمیت توجه به بحث اختلالات یادگیری

همکاران محترم!

از آنجاکه طی روند ثبت تمام جداول و گزارش‌های مربوط در دفتر مدیریت کلاس فعلی (جدول شماره ۷)، جدول شناسایی دانش آموزان دارای اختلال یادگیری (LD) وجود دارد؛ بر آن شدیم با همفکری و مشارکت و استفاده از خرد جمعی همکاران و کارشناسان این حوزه، مطالبی مختصر به عرضتان برسانیم.

تعریف اختلال یادگیری

این طیف از دانش آموزان، دارای بهره هوشی طبیعی، سلامت بینایی و شنوایی می باشند که هنگام استفاده از امکانات آموزشی، نسبت به سایر دانش آموزان کلاس، در یک یا دو درس ضعف قابل ملاحظه‌ای را از خود نشان می دهند. (این دانش آموزان نباید از کلاس طرد و به عنوان دانش آموز دیرآموز قلمداد شوند)؛ مثلاً طی دوره‌ای متوالی، در درس املاء عملکرد ضعیفی نسبت به سایر دروس از خود نشان می دهند. به طور کلی این قبیل دانش آموزان پیشرفت چشمگیری نسبت به هوش و سن و امکانات آموزشی موجودشان ندارند. توجه داشته باشیم که این دانش آموزان با دانش آموزان دیرآموز کاملاً متفاوت اند و می توانند با پیگیری و ارجاع به مراکز مربوط پیشرفت کنند.

آشنایی با نمونه‌ای از انواع اختلالات یادگیری

الف: برخی از ویژگی‌های کودکانی که دچار اختلال خواندن هستند:

۱- تمایل به خواندن ندارند؛

۲- معمولاً در مدرسه دچار افت تحصیلی هستند؛

۳- در خواندن شفاهی و کلامی تردید دارند و گاهی دچار لکنت می شوند؛

۴- به جای حرکت چشم‌ها هنگام خواندن، سرشان را تکان می‌دهند؛

۵- کلمه به کلمه می‌خوانند؛

۶- به زحمت با صدای کشیده و لحن یکنواخت می‌خوانند (بی‌توجهی به ریتم و آهنگ خواندن)؛

۷- از متنی که می‌خوانند درک درستی ندارند.

الف: ب: برخی از ویژگی‌های کودکانی که دچار اختلال دیکته‌نویسی هستند:

۱- در هر دیکته کلاسی بیش از ۵ یا ۶ غلط دارند؛

۲- معمولاً در متن دیکته کلماتی را جا می‌اندازند؛

۳- در متن دیکته بیشتر نقطه‌ها، سرکش‌ها، دندان‌ها را کم یا زیاد می‌گذارند؛

۴- در شناخت برخی حروف مشکل دارند (مثلاً: «پ» را به جای «ت» یا «ک» را به جای «گ» می‌نویسند)؛

۵- در نوشتن حروف چندشکلی دچار تردیدند (مثلاً: «ت» را به جای «ط» یا «س» را به جای «ص» یا «ث» می‌نویسند)؛

۶- کلمات را به صورت برعکس یا وارونه می‌نویسند؛

۷- بدخط و ناخوانا می‌نویسند؛

۸- ممکن است کلمه‌ای را پس از چندین بار تمرین باز هم اشتباه بنویسند.

الف: ج: برخی از ویژگی‌های کودکانی که دچار اختلال ریاضی هستند:

۱- در جهت‌یابی (راست، چپ و...) مشکل دارند؛

۲- در حفظ تعادل، پرش (لی‌لی رفتن، ایستادن روی یک پا، جفت‌پا پریدن، طناب زدن و...) ضعف دارند؛

۳- در شناخت و نظم و ترتیب رنگ‌ها و مفاهیم (سبک و سنگین، کوتاه و بلند و...) دچار مشکل‌اند؛

۴- در تشخیص شباهت‌ها و تفاوت‌ها ضعیف هستند؛

۵- اعداد را به خوبی نمی‌شناسند و در شمارش اعداد ضعیف هستند؛

۶- در اعمال محاسباتی و مفهوم آن‌ها (جمع، تفریق، ضرب، تقسیم) و نمادها (+، -، ×، ÷) مشکل دارند؛

۷- در اندازه‌گیری‌ها (طول، حجم، مساحت و...) دچار مشکل هستند؛

۸- مفهوم کسرها، اعداد مخلوط و... را درک نمی‌کنند؛

۹- در حل مسئله دچار ضعف و تردیدند؛

۱۰- در شناخت اشکال هندسی و محاسبات محیط و مساحت و... دچار نقص هستند.

لله د: برخی از ویژگی‌های کودکان دچار مشکلات رفتاری و نقص توجه که منجر به اختلال یادگیری و افت تحصیلی می‌شود:

- ۱- دامنه توجهشان کوتاه است؛
  - ۲- در تمرکز مشکل دارند؛
  - ۳- در مدرسه سازگاری شخصی مناسبی ندارند؛
  - ۴- رشد اجتماعی کافی ندارند؛
  - ۵- به نظارت فراوان نیازمندند؛
  - ۶- در بازی‌ها یا فعالیت‌های گروهی نمی‌توانند منتظر نوبت بمانند؛
  - ۷- نمی‌توانند ثابت و آرام بنشینند و مدام در جنبش هستند؛
  - ۸- اغلب قبل از فکر کردن عمل می‌کنند؛
  - ۹- در کلاس مرتباً بلند صحبت می‌کنند؛
  - ۱۰- مرتب کردن و نظم‌دهی به کارها برایشان مشکل است.
- (منبع: برداشتها و تلخیصی از کتب دکتر تبریزی)

◆ جدول ۸: ثبت فعالیت‌های خارج از برنامه درسی هفتگی (برنامه کلاسی)

طرح و برنامه‌های فوق برنامه کلاس، اعم از اردوهای آموزشی و پرورشی و طرح‌های پیشنهادی اداره که توسط معلم مربوط اجرا می‌شود (به‌طور مثال: بازدید از کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، طرح مهارت‌های زبان آموزی و...) در این جدول ثبت خواهد شد.

ردیف	ماه / فصل	نوع فعالیت	حیطه (آموزشی - پرورشی)	نتیجه کار یا فعالیت
۱	آبان / پاییز	اجرای آموزش نماز	پرورشی	قرائت صحیح و کامل نماز توسط دانش‌آموزان
۲	بهمن / زمستان	بازدید از کارخانه رب گوجه‌فرنگی	آموزشی	آشنایی دانش‌آموزان با طرز تهیه رب گوجه‌فرنگی و دستگاه‌ها

◆ جدول ۹: ثبت دیدارهای ضروری اولیا

طبق درخواست آموزگار، ولی دانش‌آموز مدنظر، گزارش کار آموزشی ارائه می‌دهد تا در جهت بهبود عملکرد درسی و تربیتی تصمیماتی اتخاذ گردد.

ردیف	مراجعه‌کننده	تاریخ درخواست آموزگار جهت مراجعه اولیاء	موضوع بحث از نظر آموزگار	نتیجه بحث و ملاقات	محل امضا
۱	مادر دانش‌آموز	۸/۵	تأخیر در حضور به‌موقع در کلاس، ضعف دانش‌آموز در انجام مهارت‌های دست‌دوزی و کمک به بهبود پیشرفت دانش‌آموز	نظارت و همکاری بیشتر والدین بر انجام امور تحصیلی دانش‌آموز	

◆ جدول ۱۰: ثبت راهکارهای مفید برای رفع چالش موضوعات درسی (فعالیت‌های آموزگار محترم برای رفع چالش - مشکل)

معلم برای تسهیل در روند آموزش، از شیوه‌ها یا وسایل و دست‌ساخته‌ها استفاده می‌کند. ثبت این راهکارها در جدول شماره ۱۰ انجام می‌شود.

ردیف	نمونه‌ای از چالش‌های پیش روی آموزگاران	دست‌ساخته یا روش بکار رفته در رفع چالش (خلاقیت)
۱	فراموش کردن الفبای فارسی توسط دانش‌آموزان	ساختن شکل‌هایی که حروف الفبا در آن به کار رفته همراه با شعر

◆ جدول ۱۱: ثبت جلسات توجیهی عمومی برای اولیا

جدول ۸ به‌منظور ثبت جلسات عمومی اولیاء در نظر گرفته شده است. معلم با هماهنگی مدیر دبستان، ضمن پیش‌بینی زمان برگزاری جلسه و طرح مباحث مرتبط، اولیای دانش‌آموزان را با شیوه‌های نوین ارزشیابی و تغییرات به‌وجودآمده در آیین‌نامه، چگونگی مشارکت آنان در بهبود فرایندهای آموزش یادگیری، همچنین تعاملات سازنده با مدرسه آگاه می‌کند و خلاصه‌ی مباحث مطرح‌شده و نظرها و پیشنهادهای آنان را بر اساس جدول ثبت می‌نماید.

◆ جدول ۱۲: فرم پیشنهادی معلم:

این صفحه در اختیار آموزگار محترم قرار می‌گیرد تا بر اساس فعالیت‌ها و نیازهای کلاس خود این صفحه را طراحی و از آن استفاده کند (در صورت لزوم و البته اختیاری است)

جدول ۲: مواد درسی و ساعات کار هفتگی دوره ابتدایی

مواد درسی	کلاس اول	کلاس دوم	کلاس سوم	کلاس چهارم	کلاس پنجم	کلاس ششم
قرآن	۲	۳	۳	۳	۳	۳
هدیه‌های آسمان ^۱	-	۲	۲	۲	۲	۲
فارسی	۱۱	۸	۸	۷	۷	۵
مطالعات اجتماعی ^۲	-	-	۲	۳	۳	۳
هنر (نقاشی، خطاطی، کاردستی)	۲	۲	۲	۲	۲	۲
علوم تجربی و بهداشت ^۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲
ریاضی	۵	۵	۴	۴	۴	۴
ورزش	۲	۲	۲	۲	۲	۲
تفکر و پژوهش	-	-	-	-	-	۱
کار و فناوری	-	-	-	-	-	۱

جدول ۳: برنامه درسی هفتگی (تک پایه)

برنامه درسی پایه:						
کلاس:						
روز	جلسه	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
شنبه						
یکشنبه						
دوشنبه						
سه‌شنبه						
چهارشنبه						

۱. به استناد مصوبه جلسه‌ی ۶۶۳ مورخ ۸۰/۳/۳۱ شورای عالی آموزش و پرورش به شماره‌ی ۱۲۰/۷۹۴/۸ مورخ ۸۰/۴/۳، دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

۲. دروس مطالعات اجتماعی و هنر در پایه‌های چهارم و پنجم مجموعاً ۴ ساعت در هفته ارائه خواهد شد (یک هفته، ۱ جلسه هنر و ۳ جلسه مطالعات اجتماعی، هفته‌ی دیگر ۲ جلسه هنر و ۲ جلسه مطالعات اجتماعی).

۳. دروس علوم تجربی و بهداشت و هنر در پایه‌ی سوم مجموعاً ۴ ساعت در هفته ارائه خواهد شد (یک هفته، ۱ جلسه هنر و ۳ جلسه علوم تجربی، هفته‌ی دیگر ۲ جلسه هنر و ۲ جلسه علوم تجربی).

جدول ۱-۳: برنامه‌ی درسی هفتگی (ویژه چندپایه)

برنامه درسی چندپایه:						کلاس:
روز	پایه	جلسه اول	جلسه دوم	جلسه سوم	جلسه چهارم	جلسه پنجم
شنبه	۱					
	۲					
	۳					
	۴					
	۵					
	۶					
یکشنبه	۱					
	۲					
	۳					
	۴					
	۵					
	۶					
دوشنبه	۱					
	۲					
	۳					
	۴					
	۵					
	۶					
سه‌شنبه	۱					
	۲					
	۳					
	۴					
	۵					
	۶					
چهارشنبه	۱					
	۲					
	۳					
	۴					
	۵					
	۶					

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول ۵: یادداشتهای معلم

یادداشتهای معلم	کد

جدول شماره ۷: شناسایی دانش‌آموزان دارای اختلال (خواندن، نوشتن، ریاضی، دیکته، رفتاری و...)

تاریخ ارجاع به مرکز اختلالات در صورت ناموفق بودن آموزگار در رفع مشکل	فعالیت‌های انجام‌شده معلم برای رفع اختلال (مرجع کتاب‌های اختلالات یادگیری دکتر تبریزی)	کد اختلال	کد دانش‌آموز	ردیف

جدول شماره ۸: ثبت فعالیت‌های خارج از برنامه درسی

نتیجه کار یا فعالیت	حیطه (آموزشی، پرورشی)	نوع فعالیت	ماه / فصل	ردیف

جدول شماره ۹: ثبت دیدارهای ضروری با اولیا

امضای مراجعه کننده	نتیجه بحث و ملاقات	موضوع مورد بحث از نظر آموزگار	تاریخ درخواست آموزگار جهت مراجعه اولیاء	مراجعه کننده	کد دانش آموز

جدول شماره ۹: ثبت دیدارهای ضروری با اولیاء

امضای مراجعه کننده	نتیجه بحث و ملاقات	موضوع بحث از نظر آموزگار	تاریخ درخواست آموزگار جهت مراجعه اولیاء	مراجعه کننده	کد دانش آموز

جدول شماره ۱۰: ثبت راهکارهای مفید برای چالش موضوعات درسی

دست‌ساخته یا روش به‌کاربرده شده برای حل چالش	چالش	ردیف

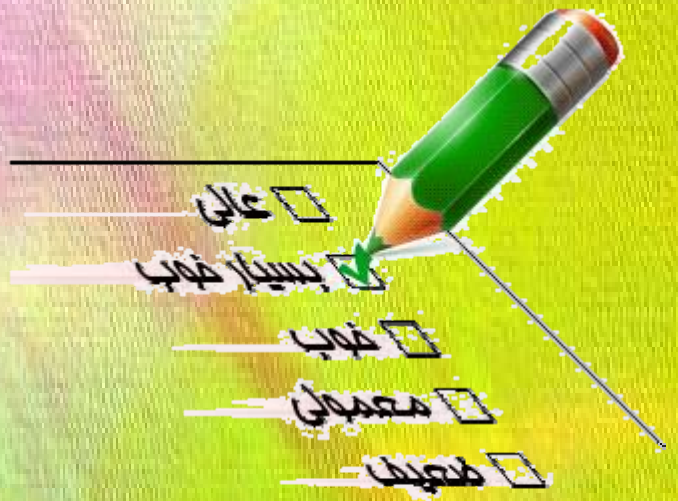
جدول ۱۲: فرم پیشنهادی معلم

	ردیف

جدول ۱۲: فرم پیشنهادی معلم

	ردیف

ارزشیابی کیفی - توصیفی در یک نگاه

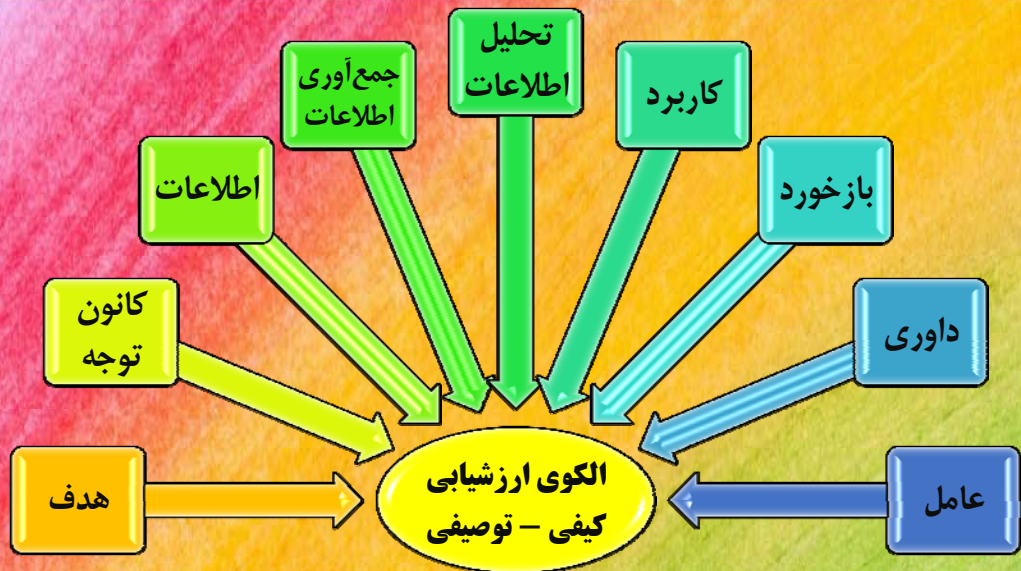

به نام خدا

مقدمه

ارزشیابی کیفی - توصیفی در آموزش و پرورش ایران رویداد خجسته و نوآورانه در حوزه تعلیم و تربیت است که متناسب با شرایط زمان، در پی آن است که تحولات بنیادین و گسترده‌ای را در حوزه‌های متعدد جامعه، ایجاد کند. این نوع ارزشیابی، با ارائه‌ی الگویی کیفی، تلاش می‌کند برخلاف الگوهای رایج ارزشیابی، به جای کمی‌نگری، از طریق توجه به معیارهای برنامه درسی و آموزشی، به عمق و کیفیت یادگیری دانش‌آموزان توجه کند و سپس تبیین و توصیفی از وضعیت آن‌ها ارائه دهد. منظور از روش‌های توصیفی در ارزشیابی، توجه به رویکردی است که در آن معلم تغییرات و تحولات ایجادشده در دانش‌آموز را با فنون متفاوت بررسی کرده و به صورت مشروح بر اساس شاخص‌های پیشرفت و یا اهداف از پیش تعیین شده به اطلاع دانش‌آموز و والدین می‌رساند. به عبارتی دیگر، ارزشیابی کیفی - توصیفی شیوه‌ای از ارزشیابی پیشرفت تحصیلی شایستگی محوری است که اطلاعات لازم و معتبر و مستند برای شناخت دقیق و همه‌جانبه‌ی فراگیران در ابعاد مختلف یادگیری، با استفاده از روش‌ها و ابزارهای مناسب سنجش همانند، آزمون‌ها (به‌ویژه آزمون‌های عملکردی) پوشه کار، مشاهدات در حول فرآیند یاددهی - یادگیری فراهم می‌کند تا بر اساس تحلیل آن‌ها، بازخوردهای کیفی موردنیاز، برای کمک به یادگیری بهتر در فضای روانی - عاطفی مطلوب‌تر ارائه شود.

در این مختصر سعی شده است تا آنجا که ممکن است، در عین مختصربودن، تصویری کلی از ارزشیابی کیفی - توصیفی صورت ارائه شود. مطالعه منابع موجود به درک عمیق شما از این برنامه کمک درخور خواهد کرد.

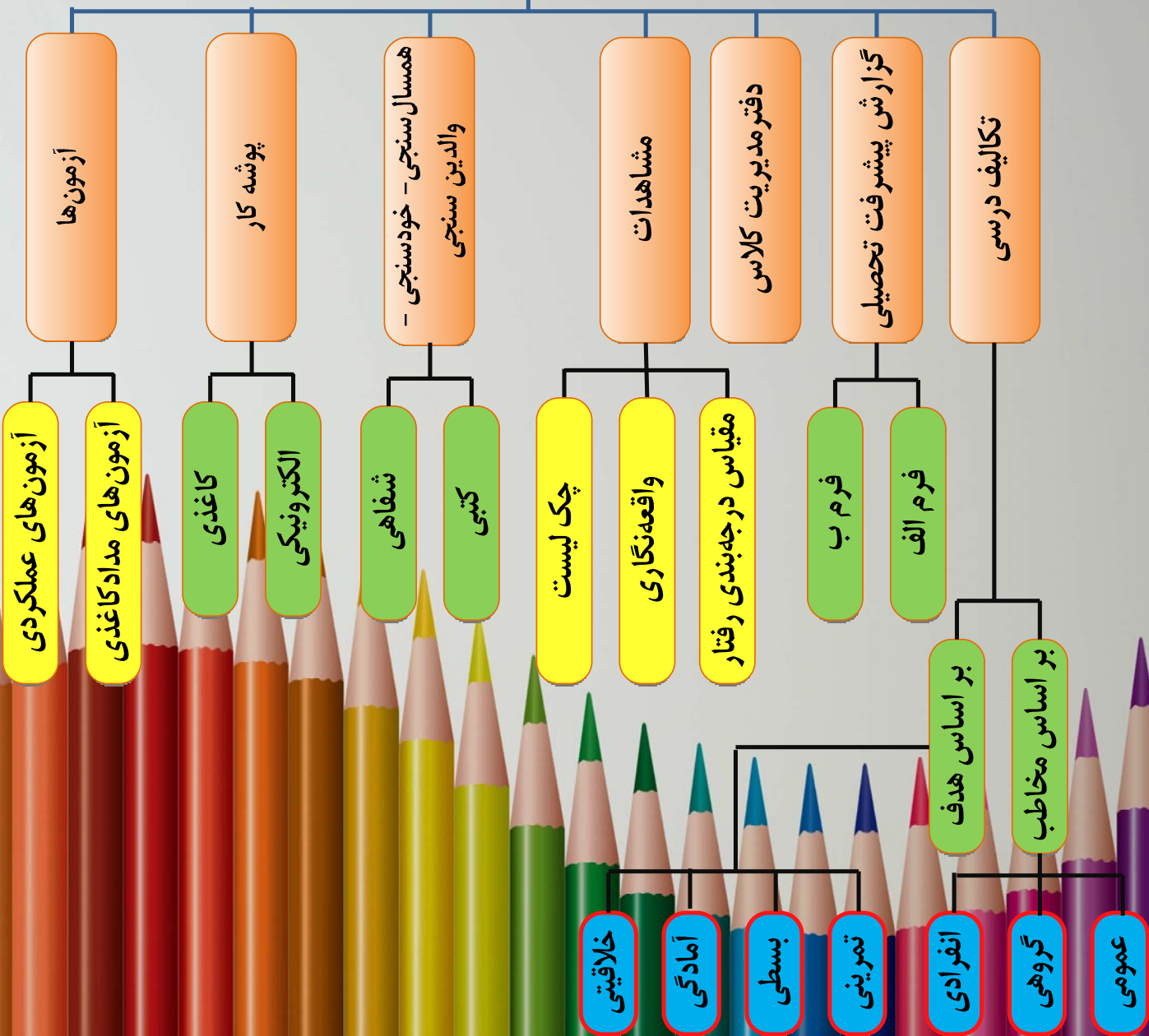
اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در دوره ابتدایی

شیوه‌ها و ابزارها در ارزشیابی کیفی - توصیفی

پوشه کار برای چه کسانی است؟

معلم

- ❖ کمک می‌کند تا شخصیت علمی و پژوهشی شاگردان را پویا ساخته و در آن‌ها حس اعتماد به نفس و خودباوری را شکوفا سازد.
- ❖ کمک می‌کند تا از طریق پوشه کار، هویت فردی دانش آموز را مورد توجه قرار دهد.
- ❖ کمک می‌کند تا با توجه به فعالیت‌های مستمر دانش آموزان، ضمن آشکار کردن استعدادها و توانایی‌های منحصر به فرد هر یک از آن‌ها، امکان تولید دانش، نوآوری و خلاقیت را فراهم کند.
- ❖ کمک می‌کند تا از طریق پوشه کار، ضمن ایجاد فرصت مناسب برای آفرینندگی و زایش تفکرات جدید در فراگیران، یادگیری مشارکتی را در آن‌ها تقویت کند.
- ❖ کمک می‌کند تا با مرور پوشه کار دانش آموز، قابلیت‌های وی را به درستی شناسایی و با توجه به تئوری هوش‌های چندگانه، برای آموزش وی، برنامه‌ریزی نموده و با اطمینان بیشتر و بر اساس دلایل مستند در مورد او قضاوت کند.

والدین

مجال می‌بخشد تا در جریان روند آموزش فرزندشان قرار گیرند، نقاط قوت و ضعف او را بشناسند و نقش مثبت، سازنده و فعالی در هدایت تحصیلی او داشته باشند و...

دانش آموز

امکان می‌دهد تا با انتخاب و قراردادن نمونه کارهایش در پوشه کار خود، فرصت تمرین برای تصمیم‌گیری‌های آگاهانه و قضاوت مسئولانه پیدا کند.

امکان می‌دهد تا غیرمستقیم در فرایند یادگیری مفاهیم درسی خود، سهیم شود.

امکان می‌دهد تا با مرور پوشه کارهای خود در سال‌های متوالی، قابلیت‌های خود را شناسایی و آگاهانه برای آینده تحصیلی و شغلی خود تصمیم‌گیری کند.

امکان می‌دهد تا از طریق ارائه پوشه کار میزان توانایی‌ها و دانش خود را مستند سازد.

فرصت می‌دهد تا بین آموخته‌های قبلی و جدید خود ارتباط برقرار کند و «مهارت خودارزیابی» که از بنیادی‌ترین اصل از اصول تعلیم و تربیت است را در دانش آموز تقویت کند.

امکان می‌دهد تا اشتباهات خود را بشناسد و اصلاح کند. این کار، توان ریسک کردن، نهراسیدن از اشتباه، جرئت پذیرش اشتباه و اصلاح آن را به وی می‌دهد. به این ترتیب دانش آموز را در فرایند آموزش خود سهیم می‌سازد.

امکان می‌دهد تا شاهد رشد و پیشرفت خود باشد.

نحوه ارتقا در شهریور ماه

به شکل خود به خودی

با نظر معلم و شورای مدرسه

کسب رتبه نیاز به تلاش بیشتر همزمان در دو درس ریاضی و فارسی

کسب حداقل رتبه قابل قبول در همه دروس

کسب رتبه نیاز به تلاش بیشتر در یک تا چند درس (به جز ریاضی و فارسی همزمان)

تکرار پایه

ارتقا

تکرار پایه

ارتقا

خیلی خوب

قابل قبول

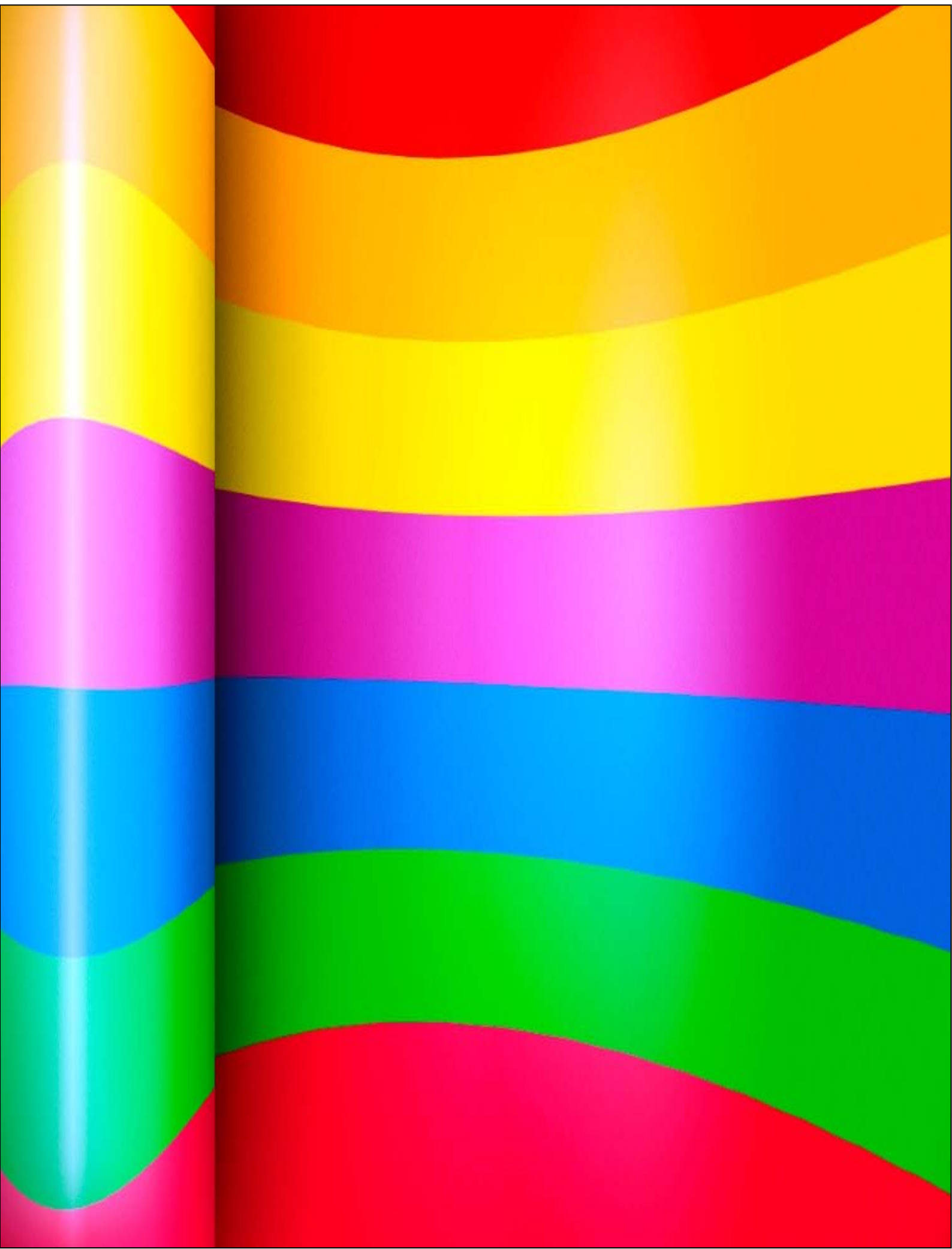
خوب

انواع مقیاس‌های رتبه‌ای در ارزشیابی کیفی - توصیفی

نیازمند تلاش و آموزش بیشتر

نیازمند تلاش و آموزش مجدد

معاونت آموزش ابتدایی استان فارس

آزمون عملکردی نگاهی تازه در ارزشیابی کیفی توصیفی در
جهت ارزیابی مهارت‌ها، توانستن‌ها، پیچیدگی‌های فکری و
عمق یادگیری دانش‌آموزان است.